

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Қызылорда облысы бойынша филиалы

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

1 тоқсан 2026 жыл

Қызылорда, 2026 жыл

	Мазмұны	Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Жауын-шашын сапасының жай-күйі	8
4	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	9
5	Радиациялық жағдай	10
	Қосымша 1	11
	Қосымша 2	13
	Қосымша 3	14

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Қызылорда облысы бойынша "Қазгидромет" РМК филиалының қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жасау кешенді зертханасының мамандары мен орындаларған жұмыстардың нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Қызылорда облысы аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы Мемлекеттік органдарды, қоғам мен халықты ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің өзгеруі болған тенденциясын есе жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалауға мүмкіндік береді.

Қызылорда облысының атмосфералық ауа қабаты сапасынын бағалау

1. Атмосфералық ауа қабатының негізгі ластаушы заттары

«Қызылорда облысы экология департаменті» және «Қызылорда облысы бойынша табиғи ресурстар және табиғат пайдалануда реттеу басқармасының» ақпараттарына сәйкес, қалада қоршаған ортаға эмиссия жүргізетін мекемелер саны 1633. Стационарлы көздерден шығарылатын нақты ластаушы заттар шығындылары 37,9 мың тонна құрайды.

Автотранспорт құрылғылар саны басты есепте жеңіл автомобильдер 64 651 мың бірлікті құрайды, оның 14 851 бірлігі газ қолданады.

Қызылорда облысы энергетика және тұрғынүй-коммуналдық шаруашылығы басқармасының ақпаратына сәйкес, Қызылорда қаласында 31 689 жеке тұрғын жайлар.

2. Қызылорда облысы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай-күйі

Қызылорда облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау жүргізу 8 бекет бойынша жүргізіледі, оның ішінде 1 қол күшімен сынама алу бекеті, 2 автоматты станция және жылжымалы экологиялық зертхананың көмегімен 2 нүкте бойынша жүргізіледі (1- қосымша).

Жалпы облыс бойынша 8 көрсеткіш анықталады: 1) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) қалқыма бөлшектер 4) азот диоксиді; 5) күкірт диоксиді; 6) азот оксиді, 7) көміртегі оксиді, 8) гамма қуаттылығының дозасы.

Қызылорда облысы атмосфералық ауа сапасын бақылау нәтижелері

Қызылорда қаласының атмосфералық ауаның жалпы ластану деңгейі **көтеріңкі** болып бағаланды, СИ=2,19 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=0% (төменгі деңгей) анықталды.

Ақай кентінің атмосфералық ауаның жалпы ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, СИ=0,9 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төменгі деңгей) анықталды.

Төретап кентінің атмосфералық ауасының жалпы ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, СИ=0,4 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) анықталды.

Шиелі кентінің атмосфералық ауасының жалпы ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, СИ=0,7 (төмен деңгей), ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) анықталды.

Арал қаласының атмосфералық ауасының жалпы ластану деңгейі **көтеріңкі** болып бағаланды, СИ=4,74 (көтеріңкі деңгей), ЕЖҚ=2,0% (көтеріңкі деңгей) анықталды.

Әйтеке би кентінің атмосфералық ауасының жалпы ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, СИ=1,31 (төмен деңгей), ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) анықталды.

Нақты көрсеткіштер, нормадан асу еселігі, сонымен қатар сапа нормативінен асу еселігі және саны 1 кестеде көрсетілген.

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр ($Q_{o.t.}$)		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр ($Q_{m.б.}$)		ЕЖҚ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{o.t.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{m.б.} асу еселігі		>ШЖШ	>5	>10
							ШЖШ	ШЖШ
оныңішінде								
Қызылорда қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,1862	1,24	0,3429	0,69	0	0	0	0
PM-2,5 қалқымабөлшектері	0,0032	0,09	0,0413	0,26	0	0	0	0
PM-10 қалқымабөлшектері	0,0114	0,19	0,1646	0,55	0	0	0	0
Күкірт диоксиді	0,056	1,11	1,093	2,19	0,134	3	0	0
Көміртегі оксиді	0,3523	0,12	1,6796	0,34	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,0270	0,68	0,1391	0,70	0	0	0	0
Азот оксиді	0,0061	0,10	0,0655	0,16	0	0	0	0
Ақай кенті								
Қалқыма бөлшектері (шаң)	0,000	0,00	0,430	0,86	0	0	0	0
Күкірт диоксиді	0,008	0,16	0,101	0,20	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,125	0,04	0,883	0,18	0	0	0	0
Төретам кенті								
Қалқыма бөлшектері (шаң)	0,00	0,00	0,063	0,13	0	0	0	0
Күкірт диоксиді	0,0003	0,01	0,041	0,082	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,25	0,08	2,196	0,44	0	0	0	0
Шиелі кенті								
Күкірт диоксиді	0,003	0,06	0,213	0,43	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,444	0,15	3,272	0,65	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,026	0,65	0,049	0,25	0	0	0	0
Озон	0,049	1,65	0,058	0,36	0	0	0	0
Арал қаласы								
Күкірт диоксиді	0,054	1,09	2,368	4,74	2	138	0	0
Көміртегі оксиді	0,176	0,06	9,407	1,88	0,031	2	0	0
Азот диоксиді	0,141	3,52	0,238	1,19	0,525	34	0	0
Озон	0,035	1,16	0,0452	0,28	0,000	0	0	0
Әйтеке би кенті								
Күкірт диоксиді	0,015	0,293	0,657	1,3144	0,149	3	0	0
Көміртегі оксиді	0,497	0,166	3,029	0,6058	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,100	2,509	0,165	0,8240	0	0	0	0

Қызылорда қаласындағы эпизодтық бақылаулардың деректері бойынша ластаушы заттардың концентрациясы рұқсат етілген норма шегінде болды (2-кесте).

Эпизодтық бақылау деректері бойынша ластанушы заттардың өлшеу нәтижелері.

Нүктенің атауы		Қалқыма бөлшектер (шаң)	Күкірт диоксиді	Көміртегі оксиді	Азот диоксиді
Солтүстік промзона	мг/м ³	0,0617	0,1560	0,3940	0,08
	ШЖШ еселігі	0,1	0,3	0,1	0,4
Оңтүстік промзона	мг/м ³	0,0602	0,1330	0,4290	0,11
	ШЖШ еселігі	0,1	0,3	0,1	0,5

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ): Қызылорда қаласында тіркелмеген.

2026 жылғы 1 тоқсан мен 2025 жылғы 1 тоқсанды салыстырғанда Қызылорда облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

* өзгеріссіз — Қызылорда қ., Ақай кенті, Төретам кенті, Шиелі кенті, Арал қ., Әйтеке би кенті (3-кесте).

Кесте 3

**Қызылорда облысының ауасының ластану деңгейінің динамикасы
(1 тоқсан 2025- 1 тоқсан 2026 жж.)**

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластанушы заттар ШЖШм.б.
	1 тоқсан 2025 ж.	1 тоқсан 2026 ж.	
Қызылорда қ.	Төмен СИ=1,1 НП=0	Төмен СИ=2,19 НП=0	
Ақай кенті	Төмен СИ=0,3 НП=0	Төмен СИ=0,9 НП=0	
Төретам кенті	Төмен СИ=0,8 НП=0	Төмен СИ=0,4 НП=0	
Шиелі кенті	Төмен СИ=1,1 НП=0	Төмен СИ=0,7 НП=0	
Арал қаласы	Көтеріңкі СИ=4,6 НП=1	Көтеріңкі СИ=4,74 НП=2	Күкірт диоксиді (4,74 ШЖШм.б.), көміртегі оксиді (1,88 ШЖШм.б.), азот диоксиді (1,19 ШЖШм.б.)
Әйтеке би кенті	Төмен СИ=1,1 НП=0	Төмен СИ=1,31 НП=0	Күкірт диоксиді (1,31 ШЖШм.б.)

Қызылорда қаласында соңғы бес жылдың 1 тоқсанында атмосфералық ауаның ластану деңгейінің өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі көтеріңкі деп бағаланды.

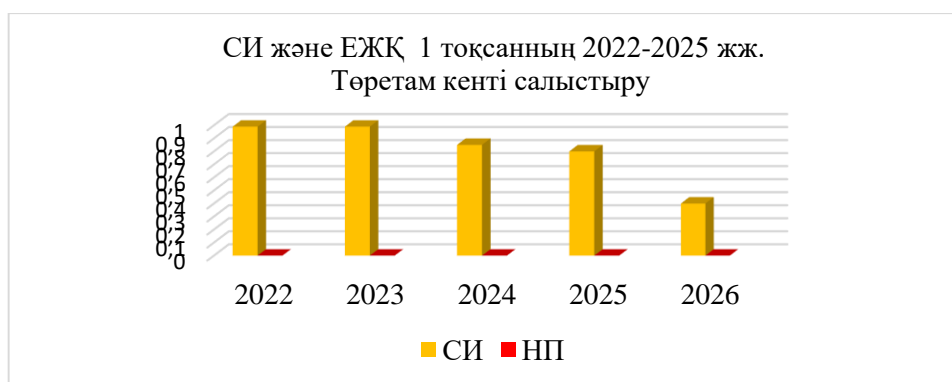
Қызылорда қаласының ауа райы ай бойы циклондардың, антициклондардың және атмосфералық фронттардың ықпалында болды. Көктайғақ, мұзды жаңбыр, қар, тұман, шанды дауыл, 21 м/с екпінді жел байқалды.

Ақай кентінде соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейінің наурыз айында өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі төмен деп бағаланды.

Төретама кентінде соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейінің өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі төмен деп бағаланды.

Шиелі кентінде соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейінің өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі төмен, 2024 жылы көтеріңкі деңгейде деп бағаланды.

Арал қаласында соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейінің өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі көтеріңкі, 2022, 2023 жылдары төмен деңгейде деп бағаланды.

Әйтеке би кенті соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейінің өзгеруі:

Соңғы 5 жылда ластану деңгейі төмен деп бағаланды.

3. Атмосфералық жауын-шашын сапасының жағдайы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Арал теңізі, Жусалы, Қызылорда) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында сульфаттар 20,3%, хлоридтер 10,5%, нитраттар 4,3%, гидрокарбонаттар 36,4%, аммония 2,2%, натрий ионы 6,8%, калий ионы 2,7%, магний ионы 3,2%, кальций ионы 13,6%.

4-кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың сипаттамасы келтірілген.

Жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіш	Метеостанциядағы ең аз концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минерализация	Қызылорда МС – 44,12 мг/дм ³	Арал теңізі МС – 55,06 мг/дм ³
Электрөткізгіштік	Қызылорда МС – 75,06	Арал теңізі МС – 91,17
рН (сутегі көрсеткіші)	Жусалы МС – 6,65	Қызылорда МС – 7,09
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Қызылорда МС – 9,48	Арал теңізі МС – 10,67
Хлоридтер (Cl)	Қызылорда МС – 4,67	Жусалы МС – 5,88
Нитраттар (NO ₃)	Жусалы МС – 1,50	Арал теңізі МС – 2,71
Гидрокарбонаттар (НСО ₃)	Қызылорда МС – 15,25	Арал теңізі МС – 21,22
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	Арал теңізі МС – 0,73	Қызылорда МС – 1,57
Натрий (Na)	Қызылорда МС – 2,95	Жусалы МС – 3,96
Калий (K)	Арал теңізі МС – 1,07	Қызылорда МС – 1,67
Магний (Mg)	Қызылорда МС – 1,37	Арал теңізі МС – 1,92
Кальций (Ca)	Қызылорда МС – 5,01	Арал теңізі МС – 8,51
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Қызылорда МС – 0,10	Жусалы МС – 0,25
Мыс (Cu)	Жусалы МС – 1,27	Қызылорда МС – 1,72
Күшән (As)	Қызылорда МС – 0,20	Жусалы МС – 0,58
Кадмий (Cd)	Қызылорда МС – 0,01	Арал теңізі МС – 0,05

4. Қызылорда облысы бойынша жер үсті сулары сапасының жай-күйі мониторингі

Қызылорда облысы аумағында жер үсті суларының сапасына бақылау су 1 объектісінің Сырдария өзені 6 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **33** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен иолу, судың шығысы, су температурасы, еріген оттегі, сутегі көрсеткіші, ОБТ₅, ОХТ, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, иондар сомасы, құрғақ қалдық, гидрокарбонаттар, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді (азот, фосфор, темір қосылыстары) және органикалық заттар (мұнай өнімдері, ұшыа фенолдар), ауыр металдар.*

Қызылорда облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жер үсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы №111 бұйрығы)(бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

Су объектісінің атауы	Су сапасының сыныбы		Көрсеткіштер	Өлшем бірлік	концентрация
	1 тоқсан 2025 ж.	1 тоқсан 2026ж.			
Сырдария өзені	3 сынып (орташаластанған)	3 сынып (орташаластанған)	Минерализация	мг/дм ³	1130,142
			Сульфаттар	мг/дм ³	227,778
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,131
			Мыс	мг/дм ³	0,002
			Магний	мг/дм ³	32

5 кестеден көріп отырғанымыздай, Сырдария өзені 3 сынып деңгейінде.

Қызылорда облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушы зат сульфаттар, жалпы темір, минерализация, мыс пен магний болып табылады.

Жоғары және өте жоғары ластану жағдайлары

2026 жылдың 1 тоқсанда Қызылорда облысының аумағында жоғары ластану және экстремалды жоғары ластану жағдайлары тіркелмеді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

5. Радиациялық жағдай

Атмосфералық ауаның ластауының гамма сәулелеуіне денгейі күн сайын жергілікті 3 метеорологиялық станцияларда (Арал теңізі, Қызылорда, Шиелі), Қызылорда қаласы (№3ЛББ) мен Ақай (№1ЛББ), Төретам (№1 ЛББ) және жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Қызылорда облысының аумағында 2 метеорологиялық станцияларда (Арал теңізі, Қызылорда) ауа сыналасын горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырылады.

Кесте 6

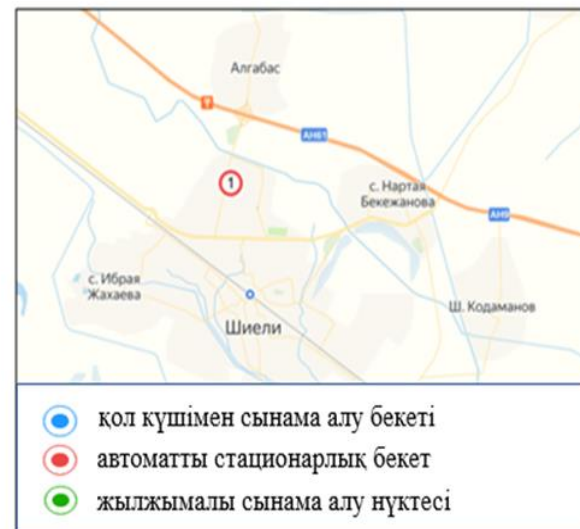
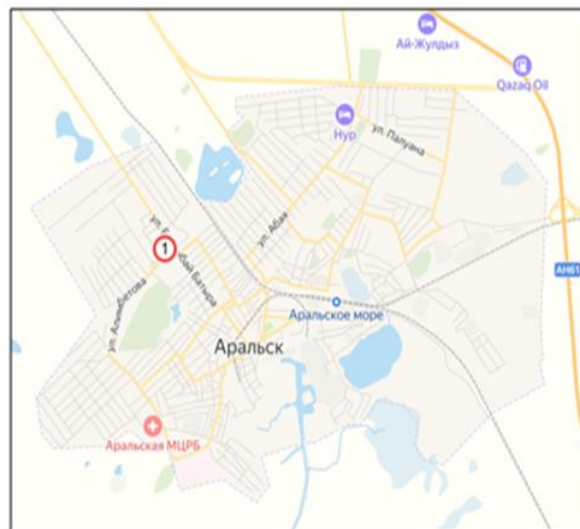
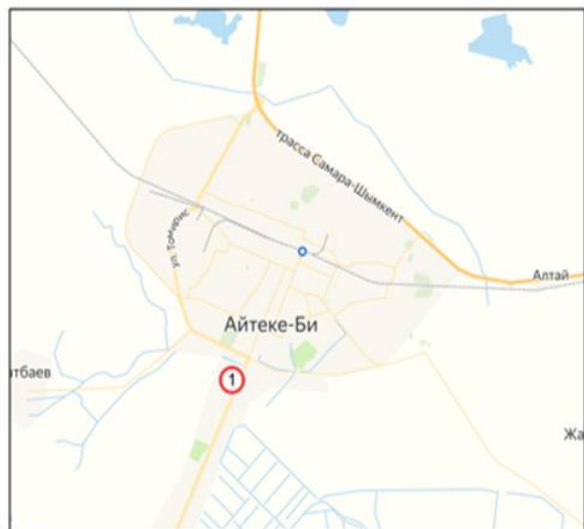
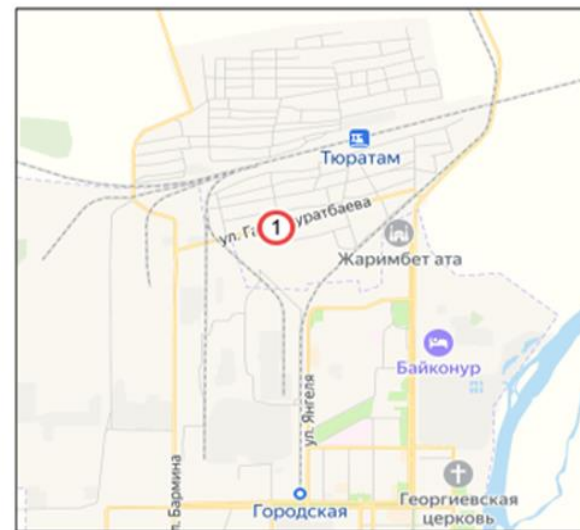
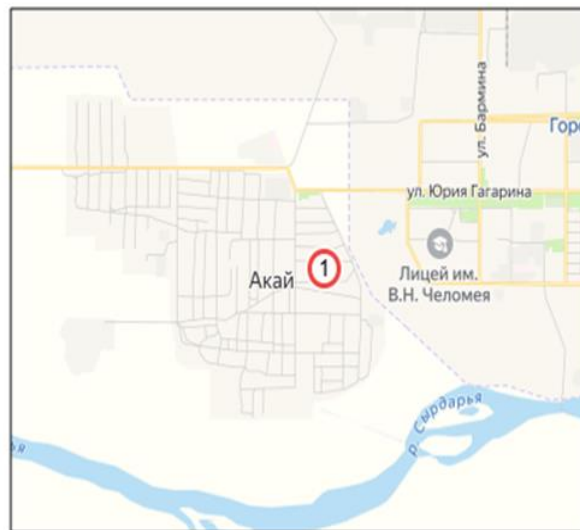
Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіш (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/сағ)	0,27 мкЗв/ сағ	0,02 мкЗв/ сағ
Тығыздық (110 Бк/м ²)	2,6 Бк/м ²	1,2 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,12 мкЗв/сағ құрады және радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 2,1 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген шоғырдан аспады.

Бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

Бекет номері	Бекеттің мекен-жайы	Сынама алу	Анықталатын қоспалар
№1	Төрекулов көшесі 76	Қол күшімен сынама алу	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, оксид азота.
№2	Берденов көшесі, 12,	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	PM-2,5 қалқымалы бөлшектері, PM-10 қалқымалы бөлшектері, күкірт диоксид, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді.
№3	Қойсары батыр көшесі н/з		Қалқымала бөлшектер PM-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, гамма қуаттылығыны дозасы.
№1	Солтүстік промзона	Жылжымалы зертхана	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, гамма қуаттылығыны дозасы.
№1	Оңтүстік промзона	тоқсанына 1 рет (10 күн ішінде)	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, гамма қуаттылығыны дозасы.
№1	Акай кенті, Коркыт-Ата көшесі, 23А	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	Қалқымалы бөлшектер(шаң),күкірт диоксиді,көміртегі оксиді, гамма қуаттылығыны дозасы.
№1	Төретап кенті, Муратбаев көшесі, 51 «А»	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	Қалқымалы бөлшектері (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді,гамма қуаттылығыны дозасы. .
№1	Шиелі кенті, Есенов көшесі, 8	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртегі оксиді, озон.
№1	Арал қаласы, Бактыбай батыр 119	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртегі оксиді, озон.
№1	Әйтеке би кенті Ж.Нурмухамедұлы 128	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртегі оксиді.

- қол күшімен сынама алу бекеті
- автоматты стационарлық бекет
- жылжымалы сынама алу нүктесі

Бақылау бекеттері мен экспедициялық нүктелердің орналасу картасы

Қызылорда облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Сырдария өзені	Суының температурасы 0,0-1,6°C, сутектік көрсеткіштің орташа мәні 6,8-8,0, суда еріген оттегінің концентрациясы 8,08-10,68мг/дм ³ , ОБТ5 орта есеппен 0,6 – 2,0 мг/дм ³ , мөлдірлігі 21 см, иісі барлық бекеттерде 0 балл, кермектілік – 5,5-9,5 мг/дм ³	
Төменарық бекеті, 46 км от Түркестан қаласынан ОБ, ОҚО және Қызылорда облысы шекарасында	3 сынып	Минерализация – 1064,104 мг/дм ³ , магний – 28 мг/дм ³ , сульфаттар – 222 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,143 мг/дм ³ , мыс – 0,0013 мг/дм ³ Сульфаттар, минерализация, магний мен мыс концентрациялары фондық сыныптан аспайды. Мыс концентрациясы фондық сыныптан асады.
Қызылорда қаласы, 0,5 км қаладан жоғары, 12 км су бекетінен төмен	3 сынып	Минерализация – 1068,188 мг/дм ³ , магний – 38 мг/дм ³ , сульфаттар – 220 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,12 мг/дм ³ мыс – 0,002 мг/дм ³ Сульфаттар, минерализация, жалпы темір мен мыс концентрациялары фондық сыныптан аспайды. Магний концентрациясы фондық сыныптан асады.
Қызылорда қаласы, 3 км қаладан төмен, 24,8 км су плотинасынан төмен	3 сынып	Минерализация – 1033,5 мг/дм ³ , сульфаттар – 222 мг/дм ³ , магний – 28 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,13 мг/дм ³ , мыс – 0,0013 мг/дм ³ Минерализация, сульфаттар, магний, мыс пен жалпы темір концентрациялары фондық сыныптан аспайды.
Жосалы кенті, су бекетінде	3 сынып	Минерализация – 1169,144 мг/дм ³ , құрғақ қалдық–1041,333 мг/дм ³ , магний – 32 мг/дм ³ , сульфаттар – 245,333 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,137 мг/дм ³ , мыс – 0,002 мг/дм ³ Сульфаттар, минерализация, магний, жалпы темір мен мыс концентрациялары фондық сыныптан аспайды.
Қазалы қаласы, қаланың ОБ бөлігінен 3 км, су бекетінде	3 сынып	Минерализация – 1212,737 мг/дм ³ , құрғақ қалдық–1042,667 мг/дм ³ , магний – 36 мг/дм ³ , сульфаттар – 220 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,123 мг/дм ³ , мыс – 0,002 мг/дм ³ Сульфаттар, минерализация, магний, жалпы темір мен мыс концентрациялары фондық сыныптан аспайды.
Қаратерең ауылы, су бекетінде	3 сынып	Минерализация – 1233,209 мг/дм ³ , құрғақ қалдық–1044,333 мг/дм ³ , магний – 30 мг/дм ³ , сульфаттар – 237,333 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,133 мг/дм ³ , мыс – 0,002 мг/дм ³ Минерализация, жалпы темір, сульфаттар, магний мен мыс концентрациялары фондық сыныптан аспайды.

Анықтама бөлімі

Елді – мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауыпты класы
	Максималды бір реттік ШЖШ _м	орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқымалы заттар (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқымалы бөлшектер	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқымалы бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлысутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғағысын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Лүкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлысутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыз СанПиН № ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градации	Загрязнение атмосферного воздуха	Показатели	Оценка за месяц
I	Төмен	СИ ЕЖК, %	0-1 0
II	Көтеріңке	СИ ЕЖК, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖК, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖК, %	>10 >50

«Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингісін ұйымдастыру және жүргізу» нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15 №07 №2025 ж. №624-Ө бұйрығына 1-қосымша).

Су пайдалану кластарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану класы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану кластары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі (ҚР СРИМ 04.06. 2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы).

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына орташа 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв – тен артық емес

* Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге Санитарлық-эпидемиологиялық талаптар

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшер

Заттың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ), топырақтағы м/кг
Қорғасын (жалпынысан)	32,0
Хром (жылжымалынысан)	6,0
Күшәла (жалпынысан)	2,0
Сынап (жалпынысан)	2,1

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне гигиеналық нормативтерді бекіту туралы "Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау Министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ-32 Бұйрығы

«КАЗГИДРОМЕТ» РМК ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН ЖАЙЫ:

**ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ
БӨКЕЙХАНКӨШЕСІ 51А
ТЕЛ. 8-(7242)-23-85-73**

E MAIL:INFO_KZO@METEO.KZ